

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

13 נובמבר 2019

עת"מ 18-12-37425 פלוני נ' משרד הביטחון אגף השיקום, מדינת ישראל

לפני כבוד השופט מנחם פינקלשטיין - סג"נ

העותר

פלוני

באמצעות ב"כ, עו"ד יעקב זכאי

נגד

המשיב

משרד הביטחון אגף השיקום, מדינת ישראל

באמצעות ב"כ, עו"ד אסנת הראל וינשטיין, פמ"מ-אזרחי

פסק דין

כללי

1. עתירה זו הוגשה במקור נגד החלטתו של ד"ר לובוצקי, ממלא מקום הרופא המוסמך הראשי, מיום 29.8.18, שלא לאשר את המלצת צר"מ ליווי לקבוע לעותר 10 שעות ליווי יומיות, להפנות את העותר לבדיקת צר"מ ליווי נוסף, ולקבוע כי בינתיים ימשיך העותר להיות זכאי ל-3 שעות ליווי יומיות. לאחר הגשת העתירה, ולנוכח הטענה כי החלטתו האמורה של ד"ר לובוצקי ניתנה בערעור על החלטתו שלו עצמו מיום 17.8.17, בכובעו כסגן הרופא המוסמך הראשי, הועבר עניינו של העותר לדיון בפני הרופא הראשי המוסמך (להלן: "הרופא הראשי") אשר מונה בינתיים, ד"ר וסרמן. בהחלטתו מיום 15.5.19 דחה הרופא הראשי את ערעורו של העותר וקבע כי יש להפנותו לצר"מ ליווי נוסף. ייאמר כבר עתה כי לאחר דיון ראשון בעתירה הוחלט כי העותר ייבדק פעם נוספת על ידי צר"מ ליווי. לאחר מכן ניתנה המלצת הצר"מ על 5 שעות ליווי יומיות, והרופא הראשי החליט להותיר את הזכאות לליווי על 3 שעות ליווי יומיות. זוהי למעשה ההחלטה הנתקפת כעת.

תקציר העובדות העיקריות

2. העותר, יליד שנת 1950, נפצע באורח קשה במהלך שירותו הצבאי, בתקופת מלחמת יום הכיפורים, ונקבעה לו נכות בשיעור 73% לצמיתות. כפי המתואר בעתירה, מוכר העותר בגין פגיונות ונכויות כדלקמן: עמוד שדרה (לאחר קיבוע), ירכיים ואגן ירכיים, זרוע ומרפק שמאל, ברכיים, drop foot (כף רגל שמאל), וקיצור רגל ימין. הוא עבר 8 ניתוחים בגין נכויותיו המוכרות ומועמד לניתוחי החלפת ברכיים (מאז הגשת העתירה עבר העותר החלפת ברך אחת). מזה שנים רבות זקוק העותר, בשל מצבו הרפואי, לליווי ועזרה בתפקודי היום יום. המשיב אישר לו בעבר 3 שעות ליווי יומיות. לפי הנטען, עקב התדרדרות נוספת וחמורה במצבו הרפואי ביקש העותר הגדלת שעות הליווי. בעתירתו מציין העותר את הצורך בסיוע בתחומים הבאים: "ניידות

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

13 נובמבר 2019

עת"מ 37425-12-18 פלוני נ' משרד הביטחון אגף השיקום, מדינת ישראל

ומעברים – סובל ממגבלת ניידות קשה, אך בביתו. מהלך בקושי רב ובצלעה. נעזר, לפי הצורך, בקב ובמקל הליכה, בכסא גלגלים ובקלנועית"; "הלבשה – תלוי בהלבשת פלג גוף עליון... עזרה מלאה בפלג גוף תחתון..."; "הכנת מזון – נדרש לסיוע בחימום מזון והגשתו. אינו מסוגל להכין ארוחה לעצמו"; "רחצה – זקוק לעזרה רבה בשני פלגי גופו..."; "סוגרים – שליטה חלקית"; "שינה – נזקק לעזרת רעייתו לשינויי תנוחה במהלך הלילה"; "ניקיון הבית – תלות מלאה"; "נהיגה – מסתייע ברעייתו". בנוסף סובל העותר מקושי נפשי הקשור למצב בריאותו, ובשל כך מטופל בטיפולים פסיכולוגיים במימון המשיב. הרופאים המטפלים בעותר העריכו כי הוא זקוק בפן הפיזי לליווי בהיקף של 10-12 שעות ביממה.

3. יצוין כי מאז שנת 2005 מתקיימים העותר ומשפחתו מתגמולי נצרך, המשולמים לו כמי שאיבד את כושר העבודה לצמיתות. גם רעייתו אינה עובדת, והיא מקדישה את מירב זמנה לטיפול והשגחה בעותר. בנוסף זכאי העותר לתוספת בגין צרכים מיוחדים בגובה 20 משקולות (כ-1700 ₪ לחודש), מכוח סעיף 7 לחוק הנכים (תגמולים ושיקום), תשי"ט-1959 [נוסח משולב] (להלן: **"החוק"** או **"חוק הנכים"**).

4. העותר ביקש להעמידו בפני צר"מ עקב טענתו להתדרדרות במצבו. ביום 22.11.16 נערכה לו בדיקת ADL מטעם המשיב, ולאחריה זומן לוועדת ליווי שהתכנסה ביום 24.7.17 במרכז הרפואי ע"ש שיבא (בהרכב ד"ר אובחוב, מרפאה בעיסוק ופיזיותרפיסטית). במסמך "סיכום ביקור" של הצר"מ צוין "תפקודית בבדיקה: זקוק לעזרה בהליכה, מעברים, לבוש/רחצה". בהמשך צוין תחת "ניידות": "הליכה: זקוק לעזרה חלקית"; "כ.ג. [כסא גלגלים]: עצמאי ... בסביבה מותאמת"; "מעברים: זקוק לעזרה חלקית". תחת "ADL" נרשם כי בלבוש, רחצה והיגיינה זקוק לעזרה חלקית, וכי באכילה העותר עצמאי. תחת "סיכום ודיון" נרשם: "בהתאם לממצאי הערכה תפקודית בוועדה זו ובהתייחס לנכותו המוכרת הנכה סובל מהגבלה משמעותית בניידות, כמו כן זקוק לעזרה רבה בלבוש ורחצה ולכן זקוק ל-10 שעות עזרה ביום. לציין כי הערכת ADL בביתו מ-22/11/16 אינה תואמת ברוב הסעיפים את נכותו המוכרת ולא את חומרתה ולכן לא ניתן להתייחס לממצאיה".

5. ביום 17.8.17 ניתנה החלטתו של סגן הרופא הראשי, שלפיה עיון בפרוטוקול הצר"מ, בדו"ח ADL, בתיק הרפואי ובחוות דעת הרופא המוסמך המחוזי (להלן: **"הרופא המחוזי"**), מעלה כי קיימת שונות רבה בין המלצת הצר"מ לבין חוות דעת הרופא המחוזי והצר"מ הקודם, כאשר בטווח הזמן אין תיעוד רפואי המצביע על החמרה כה משמעותית במצב התפקודי. ד"ר לובוצקי החליט להפנות את העותר לבדיקה נוספת בפני צר"מ נוסף בהרכב שונה. לאחר מכן ניתנו ההחלטות מיום 29.8.18 ו-15.5.19 שאישרו את ההחלטה מיום 17.8.17, כמתואר בפסקה 1 לעיל.

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

13 נובמבר 2019

עת"מ 18-12-37425 פלוני נ' משרד הביטחון אגף השיקום, מדינת ישראל

העתירה

6. בכתב העתירה טען העותר כי סגן הרופא הראשי סטה שלא כדין מהמלצת הצר"מ, ושהנמקתו של סגן הרופא הראשי לדחיית ההמלצה אינה סבירה, אינה מבוססת, והיא נסתרת על ידי המסמכים שהונחו לפניו. עוד טען העותר נגד סירובו של המשיב להעמיד לרשות העותר את פרוטוקול הצר"מ והחומר הרפואי שעמד בבסיס החלטת הצר"מ והחלטת סגן הרופא הראשי (יצוין בעניין זה כי ביום 7.6.18 הודיע ד"ר לובוצקי כי הנחה להעביר לעותר את פרוטוקול הצר"מ ואת החלטתו המנומקת, ובמהלך הדיון בפניי ביום 3.6.19 הבהיר סגן הרופא הראשי כי יצא רענון הנחיה, שלפיה נכה זכאי לקבל פרוטוקול צר"מ ודו"ח ADL, וזאת על פי חוק). מאחר שד"ר לובוצקי אינו מוסמך לדון בערעור על החלטתו שלו, הועבר המקרה להכרעתו של ד"ר וסרמן, אשר מונה בינתיים לתפקיד הרופא הראשי.

בתגובה לעתירה עמד המשיב על הצורך להחזיר את עניינו של העותר לבחינה מחודשת אצל צר"מ ליווי נוסף, ועל סמכותו של הרופא הראשי לקבל החלטה בניגוד להמלצת צר"מ. אשר לדרישה לקבלת פרוטוקולים, צוין כי סעיף 4 לתפיסת ההפעלה של המשיב קובע כי החומרים הנלווים אינם מועברים עד למתן החלטה, וזאת כדי לא לפגוע בהליך קבלת החלטות.

7. ביום 3.6.19 קיימתי דיון ארוך בעתירה, ובסופו ניתנה החלטה: "... במהלך הדיון הסתבר, כי הגורם המוסמך באגף השיקום לא יכול היה להעריך את המלצת הצר"מ בשל היעדר פירוט מספיק. כך למשל, נאמר כי לא ניתן היה להעריך מה הכוונה שנכתב כי העותר זקוק ל"עזרה חלקית". יצוין כי הצר"מ ביצע בדיקה משלו, ולמעשה החליט שלא להתייחס לממצאי בדיקת ה-ADL מנובמבר 2016. לאור זאת, מוסכם על הצדדים, כי אותו צר"מ שבדק את העותר ביולי 2017, ישוב ויבדוק אותו, ולאחר מכן יכתוב את תוצאות הבדיקה באופן מפורט, כך שיהיה ניתן להבין את המלצתו בעניין היקף שעות הליווי. יעשה מאמץ כדי שהצר"מ יהיה בהרכבו המקורי. ואולם, ככל שיתברר שאותו חבר שאינו הרופא יו"ר הוועדה לא יוכל ליטול חלק בעבודת הצר"מ, יוחלף אותו חבר באחר, והצדדים אף יוכלו להסכים על הרכב חסר. המלצת הצר"מ תועבר להחלטת הרופא המוסמך הראשי ד"ר וסרמן".

בהמשך הוסכם על הצדדים כי בעקבות פרישתן של הפיזיותרפיסטית והמרפאה בעיסוק, תבוצע הבדיקה רק על ידי ד"ר אובחוב, מהמחלקה לשיקום נוירולוגי במרכז הרפואי ע"ש שיבא.

ההחלטה החדשה

8. ביום 28.8.19 הודיע המשיב כי העותר נבדק (לרבות בדיקת ADL) על ידי ד"ר אובחוב ביום 1.8.19, אשר המליץ על 5 שעות ליווי יומיות, וכי הרופא הראשי, ד"ר וסרמן, החליט לאשר לעותר 3 שעות ליווי יומיות. הרופא הראשי התייחס לכך שבמסגרת הבדיקה טען העותר להגבלה קשה בכיפוף ירך וברך ימין, וכמו כן ציין כי הוא זקוק לסיוע "בכל דבר", לרבות סיוע בקימה מהמיטה, סיוע בכניסה לשירותים ולמקלחת, עזרה מלאה ברחצה, ועוד. בהמשך הובאה התייחסותו של ד"ר

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

13 נובמבר 2019

עת"מ 18-12-37425 פלוני נ' משרד הביטחון אגף השיקום, מדינת ישראל

אובחוב, שלפיה ישנה אי התאמה בין הממצאים בבדיקה לבין דוח האורתופד המטפל מיום 21.5.19 (ד"ר פניכל), שתיאר כיפוף ברך ימין 95% (כחודשיים לאחר ניתוח להחלפת ברך). עוד צוין כי בדוח בדיקה מיום 13.6.19, של אורתופד מטעם משרד הביטחון (ד"ר עמרמי), אין עדות למגבלה פונקציונלית בכיפוף הברך. כן צוין כי בניגוד להצהרת העותר בבדיקתו על ידי ד"ר אובחוב כי הוא אינו נוהג, העותר נייד, נוהג ברכב גבוה ללא מגבלה ברישיון למנגנון עזר, כגון מנגנון יד המותאם לנכים עם בעיה תפקודית בגפיים תחתונות.

בהחלטה הובא סיכום המלצת ד"ר אובחוב: "עבר החלפת ברך ימין לאחרונה. לפי דו"ח ביקורת כיפוף הברך ימין תקין. הליכה עצמאית בעזרת קביים, זקוק לסיוע חלקי בלבוש ורחצה בעיקר פלג גוף תחתון וכן סיוע חלקי בניידות למעברים במקומות לא נגישים. לאור האמור מעריך את היקף שעות הליווי הנדרש ב-5 שעות ליום/35 שעות שבועיות. מציין כי ביחס לבדיקת צר"מ הקודמת מ-07/17 התרשמתי משיפור ביכולת הניידות וכל הנובע מכך".

לצד המלצה זו התייחס הרופא הראשי גם לחוות דעת הרופא המחוזי, ד"ר אברהם ריגלר, אשר עיין במסמכים הרלוונטיים וסבר כי העותר זקוק לסיוע חלקי בפעולות ADL בנושא רחצה ולבוש בפלג גוף תחתון. הרופא המחוזי ציין כי העותר נעזר בהליכה בקב ויכול לצעוד ללא אביזרי עזר. לנוכח היעדר החמרה במצבו של העותר, ובהתאם לבדיקות חוזרות על ידי צר"מ ליווי שונים, המליץ ד"ר ריגלר לאשר 3 שעות ליווי ביום כפי שקיבל בעבר.

לאחר שבחן את מכלול המסמכים הרפואיים שעמדו לפניו, מצא ד"ר וסרמן כי לעותר קיימת מגבלה תפקודית חלקית ברחצה ובלבוש. ביחס לניידות קבע כי ככל שקיימת מגבלת תפקודית, היא מזערית מבחינת הצורך בשעות ליווי. לנוכח האמור החליט ד"ר וסרמן לאמץ את עמדתו של ד"ר ריגלר, ואישר סיוע בהיקף של 3 שעות ליווי ביום בגין הנכות המוכרת במשרד הביטחון. ד"ר וסרמן ציין כי "נראה שהמלצתו של ד"ר אובחוב ניתנה בהנחה כי מדובר בנכה שמוגבל בניידות, תוך מתן עודף משקל למגבלת הניידות שלמעשה כמעט ולא קיימת. כפי שצוין, הזכאי נוהג ברכב שטח גבוה, ללא כל מגבלה תפקודית הן מבחינת הרישיון והן בפועל". כן הוסיף וציין כי גם מחוות דעת הרופא המחוזי וגם מדו"ח מכון אפוסטרפי עולה כי העותר נעזר במקל או קביים רק לעיתים, ובכך יש כדי להעיד על רמת ניידות ובהתאמה על היקף הסיוע בליווי שלו הוא זקוק. צוין כי היקף הליווי ניתן בצד זכאותו של הנכה ל-20 משקולות חודשיות עבור "עזרת הזולת" על פי חוק (כ-1,700 ₪ לחודש), אשר גם בהן יש כדי לסייע בעזרה נוספת, ככל שתידרש.

9. העותר ביקש להוציא מהתיק את הודעת העדכון מטעם המשיב מיום 28.8.19, וכן התייחס לגופו של עניין לאמור בהודעת העדכון. לאחר מכן ניתנה לו האפשרות להגיב להודעת העדכון ביתר פירוט. אחרי כן התקבלה תגובת המשיב.

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

13 נובמבר 2019

עת"מ 18-12-37425 פלוני נ' משרד הביטחון אגף השיקום, מדינת ישראל

טענות העותר

10. העותר טען כי המשיב הפר את החלטת בית המשפט הנכבד מיום 3.6.19. לפי הטענה, בהתאם להחלטה מיום 3.6.19 היה על ד"ר אובחוב לנמק את המלצת הצר"מ מיום 24.7.17 (שבה הומלץ על 10 שעות ליווי), ולא להעביר המלצה חדשה (שבה הומלץ על 5 שעות ליווי). נטען כי הנימוק היחיד של ד"ר לובוצקי לדחייה על הסף של המלצת הצר"מ מיולי 2017 היה שונות בין חוות דעת הצר"מ לתיעוד הרפואי בתיק, ומאוחר יותר טען כי לא ברור אם כל חוות הדעת הרפואיות היו בפני הצר"מ הנ"ל. לאחר מכן, בדיון ביום 3.6.19, שינה ד"ר לובוצקי את טעמו, וטען לראשונה כי בדיקת הצר"מ הייתה שטחית, חלק מהסעיפים בהערכת ה-ADL אינם קשורים לנכות המוכרת, כי מתוך פרוטוקול הצר"מ שבמחלוקת הוא אינו יודע לכמת כמה שעות ליווי ניתנו בגין כל אחת מהמגבלות התפקודיות. כן נטען כי ד"ר אובחוב אישר שכל המסמכים שהומצאו על ידי העותר היו בפניו גם במועד הבדיקה ביולי 2017, ולפיכך לא היה כל פער בין הממצאים הקליניים של העותר כפי שתוארו בבדיקה מיולי 2017 לבין המסמכים שהיו בתיק ושהוצגו בפני הצר"מ ביולי 2017. בהתאם לדברים אלה נטען כי לא היה מקום להעמיד את העותר בפני צר"מ נוסף. עוד טען העותר, כי בהמלצתו החדשה ד"ר אובחוב אף לא נימק כיצד הגיע ל-5 שעות ליווי. נטען כי גם לפי המלצה זו לא ניתן להגיע להחלטה, וכי הרופא הראשי "קודם סימן את המטרה, ואחר כך שרטט את העיגול המתאים".

11. טענה נוספת הייתה כי ד"ר אובחוב בחן את צרכי הליווי של העותר על פי הגדרה מצומצמת של פעולות ADL, שהן פעולות בסיסיות בלבד, ולא הביא בחשבון את מלוא צרכיו של העותר לסיוע בליווי. נטען כי בהתאם לחוק ולטיטוטות הוראת הליווי מס' 50.14, אשר המשיב פועל על פיה, מעבר לפעולות הבסיסיות שנבדקות בבדיקת ADL (אכילה ושתיה, היגיינה אישית, רחצה, שליטה על סוגרים, מלבוש וניידות בבית), נכה צה"ל זכאי לסיוע גם בפעולות נוספות (לרבות פעולות IADL), ובהן: קניות, בישול והכנת ארוחות, פעולות ניקיון (שטיפת כלים וסידור מטבח, ניקיון חדר השינה, שירותים ומקלחת, החלפת מצעים וסידור מיטה), נהיגה, שליחויות לצרכים אישיים (בנקים, קופ"ח, רשויות), ואף זמינות לצורכי הנכה בשעות הלילה. העותר הפנה גם לנוסח מכרז ליווי שפורסם על ידי משרד הביטחון (אך התברר כי נוסח זה כבר בוטל), לנוסח הסכם בין המדינה לבין חברת ליווי (במ/1), ל"הודעה לעובד – תנאי העסקת מלווים לנכי צה"ל" מיום 14.3.19 (במ/2), ולתדפיס מתוך אתר "כל זכות" בעניין "מבחן IADL לבדיקת זכאות לקצבה לשירותים מיוחדים" (במ/3).

12. כן נטען כי לפי ממצאי בדיקת ADL שערך ד"ר אובחוב, זכאי העותר ל-12-14 שעות ליווי יומיות לכל הפחות. טענה זו התבססה על דברי ד"ר לובוצקי בדיון ביום 3.6.19 בדבר נוסחת ההמרה שאמצעותה מומרות נקודות שנקבעו בבדיקת ADL לשעות ליווי. ואולם, ייאמר כבר עתה כי התברר בהמשך שנוסחה זו אינה רלוונטית לטופס ה-ADL שבו נעשה שימוש בעניינו של העותר. כן התברר כי ב"כ העותר חישב את סך כל הנקודות שקיבל העותר בבדיקה כ-18-20 נקודות, וזאת

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

13 נובמבר 2019

עת"מ 18-12-37425 פלוני נ' משרד הביטחון אגף השיקום, מדינת ישראל

לאחר שכלל גם ניקוד של 4.5-6.5 נקודות בגין "שליטה על סוגרים", בעוד שד"ר אובחן לא העניק ניקוד בגין סעיף זה, כך שלמעשה סך כל הנקודות בבדיקה היה 13.5 נקודות.

13. העותר טען כי הוא זכאי לליווי גם בשל נכויות שאינן מוכרות במשרד הביטחון, כל שכן כאלה המשפיעות על תפקודו כנכה :

א. בעניין שליטה על סוגרים (שאינה אחת הנכויות המוכרות על ידי המשיב בעניינו של העותר), ד"ר אובחן אמנם לא העניק ניקוד בבדיקת ה-ADL, אך רשם בסמוך לסעיף זה: "אי נקיטת שתי איננה מוכרת כנכות משהב"ט אך הרטבות תכופות עליו בדחיפות גורמות להחלפת בגדים תכופה יותר בה זקוק לעזרת הזולת". בעניין זה טען העותר כי די בכך שבעיית הניידות שלו מונעת ממנו להגיע לשירותים בזמן כדי לזכותו בניקוד בהתאם, והפנה לפסק דין העוסק בפוליסת ביטוח סיעודי – תא"ק (ביש"א) 40390-02-14 נוי נ' כלל חברה לביטוח בע"מ (מיום 1.4.2015).

ב. כן נטען כי בהתאם לחוזר רפואי מס' 1412 ומכתבו של הרופא הראשי דאז מינואר 2008, נכים שנכותם המוכרת 50% ומעלה, ואשר נכות או מחלה נוספת שאינה מוכרת מביאה אותם למצב מורכב המצריך מתן מלווה סיעודי תפקודי, זכאים להפניה ל"ועדת מלווים". משמע, ללא הבחנה בין נכות מוכרת לבין מגבלה לא מוכרת.

14. טענות נוספות שהעלה העותר ביחס לחוות דעתו של ד"ר אובחן :

א. הבדיקה לא התייחסה לרכיב מצב מנטלי שעליו ניתן ניקוד בבדיקה הקודמת (2 נקודות). זאת כשהעותר מקבל טיפול פסיכולוגי במימון משרד הביטחון.
ב. מסקנתו של ד"ר אובחן בדבר שיפור ביכולת הניידות אינה נכונה ואינה מנומקת. נטען כי הדבר צורם במיוחד לנוכח העובדה כי העותר עבר לאחרונה (ביום 25.3.19) ניתוח להחלפת ברך, והוא צפוי לניתוח דומה גם ברגלו השנייה.
ג. קיימות סתירות בין חלקיה השונים של חוות הדעת, בעניין מידת העזרה שהעותר זקוק לה לצורך לבוש ורחצה – עזרה רבה, עזרה מלאה או עזרה חלקית.

15. ב"כ העותר העלה גם טענה שלפיה כשל נוסף בבדיקת ה-ADL שנערכה לעותר נמצא בכך שמדובר במבחן כמותי, שבו קיימת הבחנה בין תתי פעולות, ובין סיוע חלקי לסיוע מלא. גם בעניין זה הפנה ב"כ העותר לקביעות בהקשר של ביטוחים סיעודיים פרטיים, וטען כי הדברים נכונים גם בעניינו מקל וחומר. בין היתר הפנה העותר לעמדת הממונה על שוק ההון ביטוח וסיכון. יצוין כי המשיב טען כי מדובר בהרחבת חזית הדורשת תיקון של כתב העתירה.

16. ביחס להחלטת הרופא הראשי נטען כי מדובר בהחלטה שאינה מבוססת ואינה מנומקת. אשר לפער ביכולת היישור של הברך, הוסבר כי העותר הגיעה לבדיקה ונאלץ להמתין זמן רב בעמידה עד לביצוע הבדיקה הביטחונית. בזמן הבדיקה על ידי ד"ר אובחן היה העותר שרוי בכאבים, שלא

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

13 נובמבר 2019

עת"מ 18-12-37425 פלוני נ' משרד הביטחון אגף השיקום, מדינת ישראל

אפשרו לו לכפוף את ברכו. עוד נטען כי העותר מעולם לא טען שאינו נוהג, אלא שהוא מסתייע ברעייתו. כן נטען כי נהיגה ברכב גבוה אינה מלמדת על היעדר מגבלת ניידות גופנית.

טענות המשיב

17. המשיב טען כי דין הטענה בדבר הפרת החלטת בית המשפט מיום 3.6.19 להידחות, שכן מטרת כינוס הצר"מ לא הייתה הבהרת ההמלצה מיולי 2017 כנטען על ידי העותר. העובדה שהוסכם שהצדדים יוכלו להחליט על כינוס הרכב שונה של צר"מ תומכת בכך בבירור, הואיל והרכב שונה אינו יכול לפרש המלצה שניתנה על ידי הרכב אחר לפני שנתיים.

18. המשיב טען כי העותר הרחיב בתגובתו האחרונה והעלה טענות אשר תוקפות את הוראות המשיב, באופן החורג מעניינו של העותר ומגדרי העתירה. בעתירתו תקף העותר את ההחלטה בעניינו, ולא את הוראות המשיב, ובשלב זה אין להעלות טענות מסוג זה ללא תיקון מתאים של העתירה (יצוין כי ב"כ העותר הבהיר בתגובה לכך כי אין בכוונתו להרחיב את העתירה). בהקשר זה טען המשיב כי ההשוואה שביקש העותר לערוך בין בדיקות ה-ADL שעורך המשיב לבדיקות הנערכות על ידי חברות הביטוח במסגרת הביטוח הסייעודי, אינה עניינית ואינה רלוונטית, וכי אגף השיקום אינו כפוף להנחיות הממונה על הביטוח.

19. נטען כי ההחלטה בעניין היקף שעות הליווי היא שאלה רפואית מקצועית, המסורה בהתאם להוראות הדין לגורמים בעלי כלים וידע מקצועי להכרעה בשאלה מקצועית זו. בית המשפט אינו אמור להכריע בשאלה זו, באשר שיקול הדעת וההחלטה מסורים לידי המשיב, הנסמך על אנשי מקצוע ומומחים, וזאת גם אם קיימים מומחים אחרים בעלי דעה אחרת.

20. המשיב טען כי בניגוד לנטען על ידי העותר, תפקידו של המלווה הוא לסייע במילוי צרכיו האישיים של הזכאי, תפקיד המוגבל לתחום התפקוד היומיומי; אין זה מתפקידו לטפל בעבודות משק הבית (אלא בסיוע נקודתי), מאחר שלצורך מטרות אלה מקבל העותר סיוע כספי לפי תקנות צרכים מיוחדים. כך, בסעיף 27 לטיטת הוראת אגף שיקום נכים מס' 50.14 ("ליווי בגין מגבלה פיסית לנכי צה"ל"), מצוין מפורשות כי המלווה יסייע לנכה בתפקוד היום יומי, ובכלל זה ברחיצת הנכה, הלבשתו, פעילויות היגיינה אישית, נהיגה, שליחויות לצרכים אישיים (כמו בנקים). כמו כן, המלווה יסייע בהכנת מזון עבור הנכה ובהאכלתו, ובמשימות ניקיון קלות ובסיסיות, שלא ניתן לדחות עד לבואם של אנשי שירות ותחזוקה. בסעיף 27 להוראה מצוין מפורשות כי עבור תחזוקת הבית מקבל הנכה תוספת למימון צרכים מיוחדים על פי חוק הנכים והתקנות, ומכאן ברי כי אין זה מתפקידו של המלווה לדאוג לתחזוקה השוטפת של ביתו של הנכה.

הוטעם כי בדיקת ADL (בצירוף בדיקתו התפקודית של הנכה ובחינת מסמכיו הרפואיים), היא דרך המלך לקביעת מידת הסיוע בליווי שלו נזקק הנכה, ועל פיה נבדקים כלל נכי צה"ל המבקשים לקבל סיוע של מלווים. באגף השיקום כלל לא נעשה שימוש בבדיקת IADL שאלה מפנה העותר. עם זאת הודגש כי "אגף שיקום לא נותן פחות מהמל"ל, אלא הרבה יותר, בעשרות מונים". אשר

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

13 נובמבר 2019

עת"מ 18-12-37425 פלוני נ' משרד הביטחון אגף השיקום, מדינת ישראל

לאמור בהסכם וב"הודעה לעובד" ממרץ 2019, מדובר במסמכים הנוגעים לכלל המלווים, וצוין בהם כי המטלות שביצוען יתבקש יהיו "לפי הצורך ובהתאם למגבלותיו וצרכיו של הנכה". אין פירוש הדבר כי כל מי שזקוק לליווי מקבל עוזר אישי לפעולות יומיומיות.

21. המשיב הדגיש כי העותר לא קיבל 18-20 נקודות בבדיקת ה-ADL שערך ד"ר אובחוב, שכן האחרון לא העניק לעותר ניקוד בגין הפרמטר של "שליטה על סוגרים", הואיל ואין מדובר בחלק מהנכות המוכרת אצל המשיב בעניינו של העותר. הניקוד הנכון והמדויק שקיבל העותר בבדיקה, בהתאם לטופס הבדיקה, הוא 13.5 נקודות. הובהר כי טופס הבדיקה שעליו בוצעה בדיקת ה-ADL שנערכה לעותר ולפיו ניתן הניקוד, הוא טופס ישן אשר היה בשימוש בעבר. "שיטת ההמרה" שאותה הציג ד"ר לובוצקי במהלך הדיון מתייחסת לטופס הניקוד העדכני, ואינה רלוונטית לטופס שבו נעשה שימוש בעניינו של העותר. נטען כי הניקוד המקסימלי בהתאם לטופס הרלוונטי הוא 132 נקודות, שמשמעותן 24 ליווי שעות לכאורה. בהתאם לכך, 13.5 נקודות הן שוות ערך ל-2.5 שעות ליווי. כן נטען כי בדיקת ה-ADL והניקוד אשר ניתן במסגרתה אינם חזות הכול, שכן אילו קביעת היקף שעות הליווי הייתה מסתמכת באופן מוחלט על הניקוד הניתן בבדיקה, לא היה כל צורך בבדיקת צר"מ וגיבוש המלצותיו או בהחלטה סופית מטעם הרופא הראשי.

22. המשיב טען כי יש לדחות את טענת העותר שלפיה הוא זכאי לליווי גם בשל נכויות שאין מוכרות אצל המשיב:

א. בעניין השליטה על הסוגרים טען המשיב כי ההשוואה בין פוליסת ביטוח סיעוד לבין הסדר הליווי במימון משרד הביטחון אינה רלוונטית ואינה עניינית, משאין בסיס להשוואה עם הבדיקות שעורכות חברות הביטוח, הנגזרות מן ההסכם הביטוחי שעליו חתם המבוטח ומהנחיות הממונה על הביטוח. כן נטען כי גם אם קיימת בעיית נידות מוכרת המביאה לכך שהעותר אינו מספיק להגיע בזמן לשירותים, יש לשאול האם ליווי הוא התרופה לכך, או אמצעים אחרים שקיימים בשוק וניתנים לאנשים שמתקשים להגיע לשירותים בזמן. צוין כי הטיפול המקובל בעולם הרפואה הוא אמצעי ספיגה, ולא ליווי. אם הפתרון לבעיה זו היה ליווי, הרי שהוא היה צריך להינתן במשך 24 שעות ביממה.

ב. אשר לטענה בעניין נכים שנכותם המוכרת היא 50% ומעלה, ואשר נכות או מחלה נוספת שאינה מוכרת מביאה אותם למצב מורכב מבחינה תפקודית-סיעודית, נטען כי חוזר רפואי מס' 1412, שאליו מפנה העותר, אינו בתוקף לנוכח הקבוע בטיטת הוראת אגף שיקום מס' 50.14 – ההוראה מבטלת את כלל החוזרים הרפואיים השונים הקודמים. כמו כן, תפיסת ההפעלה בעניין "מתן ליווי לנכי צה"ל" קבעה מפורשות כי הליווי יינתן לנכה צה"ל אשר זקוק לעזרה תפקודית סיעודית שנובעת מהנכות המוכרת. עוד צוין המשיב כי ממילא העותר לא טוען כי הוא סובל ממחלה כלשהי שאינה מוכרת, ולכן לא ברורה נפקותה של טענה זו.

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

13 נובמבר 2019

עת"מ 18-12-37425 פלוני נ' משרד הביטחון אגף השיקום, מדינת ישראל

23. נטען כי בחינת המלצתו של ד"ר אובחוב אינה מעלה כל סתירה. המסקנה שאלה הגיע הרופא מובנת, ולפיה העותר נדרש לעזרה מסוימת בלבוש ורחצה, ובתוך כך עזרה רבה יותר בפלג גוף תחתון, ועזרה רבה אף יותר בעת החמרת כאבים בגב, אגן וירכיים. בעניין מצבו המנטלי של העותר, נטען כי העובדה שהעותר מקבל טיפול פסיכולוגי במימון המשיב, כשלעצמה, אינה עילה לקבלת שעות ליווי.

24. המשיב ביקש להבהיר כי לא קיים בהכרח קשר ישיר בין גובה דרגת נכותו של נכה לבין היקף שעות הליווי שלהן הוא זקוק, אם בכלל. הטענה הועלתה בהקשר של טענות העותר בדבר ניידותו. מתגובת העותר עולה הרושם כי עצם השימוש באביזרים לסיוע בניידות, דוגמת קביים או כיסא גלגלים, מצדיק את הגדלת שעות הליווי. ואולם, המשיב טען כי דווקא ככל שניתן להתאים לנכה ציוד עזר לשיפור התפקוד והגדלת הנגידות התפקודית שלו ביום יום, הרי הצורך בליווי והתלות בעזרתו של מלווה סיעודי פוחתים, באשר ליווי סיעודי ניתן אך ורק למילוי תפקודים שונים אשר הנכה אינו מסוגל לבצע – בעצמו או בעזרת ציוד עזר. אשר לנהיגה ברכב, צוין כי לפי האופן שבו הציג העותר בעיית ניידות קשה בגפיים התחתונות, המשיב היה בטוח שהעותר נוהג ברכב עם מתקן יד (המותאם לנכים עם בעיה תפקודית בגפיים התחתונות), והופתע לגלות כי העותר משתמש במתקן הרגל הרגיל. כן נמסר כי הרכב הגבוה מעיד על יכולת טיפוס.

25. המשיב הדגיש כי הרופא הראשי רשאי היה לקבוע בהחלטתו כי המשקל שניתן לסוגיה מסוימת, דוגמת סוגיית הניידות, אינו המשקל הראוי, וליתן משקל שונה מזה שנתן הצר"מ בחוות דעתו. נטען כי צר"מים קודמים קבעו בעבר 3 שעות, והתמונה לא הייתה שונה. לשיטתו של ד"ר וסרמן היה מקום ליתן למגבלת הניידות של העותר משקל נמוך משנתן לה ד"ר אובחוב, וזאת בהסתמך על התמונה הקלינית העולה ממכלול המסמכים, הבדיקות וחוות הדעת השונות. במהלך הדיון הסביר ד"ר וסרמן כי שקל מהו משך הזמן הסביר לרחצה ולבוש, הכפיל (פעמיים ביום), והוסיף על כך שעה נוספת.

דיון והכרעה

26. לאחר שיקול ועיון, הגעתי לכלל מסקנה כי דין העתירה להידחות.

27. ראשית אבקש לדחות את הטענה כי המשיב הפר את החלטתי מיום 3.6.19. בהחלטה נקבע במפורש כי אותו צר"מ שבדק את העותר ביולי 2017 "ישוב ויבדוק אותו", לאחר מכן יכתוב את תוצאות הבדיקה באופן מפורט, כך שניתן יהיה להבין את המלצתו בעניין היקף שעות הליווי. "המלצתו" אינה ההמלצה מיולי 2017, אלא מסקנתו בעקבות הבדיקה החדשה, שהיא בגדר **המלצה** המובאת בפני הגורם המחליט – הרופא הראשי. אין זה הגיוני לדרוש כעת הנמקה להמלצה שניתנה לפני למעלה משנתיים, והקביעה כי תתבצע בדיקה חדשה, המשקפת את המצב כעת ולא לפני שנתיים, מלמדת בבירור כי לא זו הייתה הכוונה. הקביעה כי הבדיקה תיעשה על

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

13 נובמבר 2019

עת"מ 18-12-37425 פלוני נ' משרד הביטחון אגף השיקום, מדינת ישראל

ידי צר"מ בהרכב זהה (ולמצער על ידי אותו רופא – ד"ר אובחוב), נועדה להפיס את דעתו של העותר אשר הביע קודם לכן התנגדות לבדיקות נוספות. ברי כי העותר אינו שבע רצון מכך שד"ר אובחוב המליץ לקבוע לו 5 שעות ליווי, לאחר שהצר"מ מיולי 2017 המליץ על 10 שעות ליווי.

28. הזכאות לטיפול רפואי, לרבות ליווי רפואי, במימון אגף השיקום, מעוגנת בסעיף 43 לחוק הנכים, וכן בתקנות הנכים (טיפול רפואי), התשי"ד-1954. הוראת אגף שיקום נכים מס' 50.14 עניינה בליווי בגין מגבלה פיזית לכדי צה"ל. מדובר למעשה בטיטוט הוראה, שנוסחה לפני מספר שנים אך אישורה מתעכב (ראו הערה בעניין זה בפסק דיני בעת"מ 37091-09-17 **פלונית נ' עדו כץ, הרופא המוסמך הראשי** מיום 3.9.18, בפסקה 23). בפועל, וכפי שניתן להיווכח מהעתירות הרבות בנושא, פועל המשיב בהתאם להוראה זו. גם העותר מפנה להוראותיה של הוראה זו, ואינו תוקף את תוקפה של ההוראה בעתירתו. בחלק הכללי של ההוראה, בסעיף 2, צוין כי "הוראה זו מבטלת כל אחד מה"חוזרים הרפואיים" ומהנהלים העוסקים בליווי לכדי צה"ל ושהוצאו על ידי הרופא המוסמך הראשי". יש לדחות אפוא את ניסיונו של העותר, הנסמך על ההוראה (ומפנה למשל להגדרת "מלווה" בסעיף 27 להוראה), לאחוז את החבל משני קצותיו ולטעון כי הוראה זו, בהיותה טיוטה למעשה, לא ביטלה את חוזר 1412 המוזכר בטענותיו.

29. יש לדחות את הטענה שלפיה הפרמטרים הנבחנים בבדיקת ADL אינם מספקים וכי יש לבדוק גם פרמטרים של IADL, הנבחנים על ידי המוסד לביטוח לאומי. סעיף 29 להוראה מס' 50.14 קובע ביחס לצוות רב מקצועי לליווי כי **"תפקיד הצוות לתת חוות דעת מקצועית לרופא המוסמך המרחבי/סגן הרופא הראשי על הצורך בליווי, את היקף שעות הליווי הנדרשות ופריסת שעות הליווי במהלך היממה, זאת לאחר שבדקה את הנכה ובחנה את המסמכים הרפואיים ואת דו"ח ה-ADL"**. קרי, הפרמטרים הנבחנים בבדיקת ADL אינם הנתונים היחידים המובאים בפני הגורם הממליץ בעניין קביעת שעות ליווי. ניתן אכן לראות בסעיף 27 להוראה 50.14, הקובע את תפקידי המלווה, כי כלולים ברשימה תפקידים נוספים החורגים מ-6 הפרמטרים הנבדקים בבדיקת ADL (כך גם בנוסח ההסכם בין המדינה לבין חברת ליווי (במ/1) ו"הודעה לעובד" מיום 14.3.19 (במ/2)). ואולם, אלה ימולאו בהתאם לצרכיו של הנכה המסוים. הווה אומר, מלווה לא ימלא בהכרח את כל התפקידים הנזכרים ברשימה, אלא בהתאם לצורך. כמו כן, צוין במפורש בסעיף 27 כי **"המלווה יסייע במשימות ניקיון קלות ובסיסיות, שלא ניתן לדחות עד בואם של אנשי שירות ותחזוקה שהנכה מעסיק בעצמו ועל חשבונו, כגון שטיפת כלים וסדור המטבח, ניקיון שטחי של חדר השינה, החלפת מצעים וסדור מיטה, ניקיון שירותים ומקלחת של הנכה. יצוין כי בגין תחזוקת הבית מקבל הנכה תוספת למימון צרכים מיוחדים ע"פ חוק הנכים והתקנות"**. גם בעת"מ 37091-09-17 (שהוזכר לעיל, בפסקה 28) ציינתי כי מקובלת עליי הטענה כי ליווי רפואי לא נועד לטיפול בילדי הנכה או בעבודות משק הבית (ערעור על פסק הדין נדחה, ראו עע"מ 7763/18 **פלונית נ' הרופא המוסמך הראשי**, מיום 18.8.18). העותר מסר בכתב העתירה על תלות מלאה בנושא ניקיון הבית. המענה לתלות מסוג זה אינה בליווי, כי אם בהעסקת עובד משק בית באמצעות התוספת למימון צרכים מיוחדים.

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

13 נובמבר 2019

עת"מ 18-12-37425 פלוני נ' משרד הביטחון אגף השיקום, מדינת ישראל

30. כאמור לעיל, העותר העלה טענה בדבר כשל נוסף בבדיקת ה-ADL, תוך הפניה לקביעות שנקבעו בהקשר של ביטוחים סיעודיים פרטיים. מקובלת עליי עמדת המשיב כי מדובר בהרחבת חזית אסורה, ועל כן אין מקום לדון בטענה זו במסגרת העתירה הנוכחית.

31. סבור אני כי גם הטענות בדבר זכאות בשל נכויות שאינן מוכרות במשרד הביטחון – דינן להידחות.

א. אשר לשליטה בסוגרים, העותר טען כי די בכך שבעיית הניידות שלו מונעת ממנו להגיע לשירותים בזמן כדי לזכותו בניקוד בסעיף זה בבדיקת ה-ADL. לתמיכת טענתו הפנה לפסק דין שניתן בבית משפט השלום, בתביעה לתשלום מכוח פוליסת ביטוח סיעודי. באותו עניין קבע בית המשפט כי פוליסת הביטוח הסיעודי לא מפרטת ולא מתנה קיום סיבה שבגינה המבוטח אינו שולט בסוגרים, ולכן, משהתובעת סובלת מניידות מוגבלת, המעכבת אותה להגיע לשירותים בזמן, יש לקבוע כי המצב הרפואי מזכה אותה בניקוד ADL. בעניין זה אציין כי מקובלת עליי טענת המשיב, שלפיה השוואה זו אינה ממין העניין, וכי הזכאות לטיפול רפואי במשרד הביטחון היא בהתאם לנכות המוכרת בלבד. עוד יצוין כי פסק הדין שאליו הפנה העותר בוטל על ידי בית המשפט המחוזי בנצרת, לאחר שהצדדים הגיעו לידי הסכם פשרה (ע"א 46578-05-15 רחל נוי נ' כלל חברה לביטוח בע"מ, מיום 21.6.15). במהלך הדיון ציין ד"ר לובוצקי כי הטיפול המקובל בעולם הרפואה לבעיה המתוארת הוא אמצעי ספיגה, ולא ליווי. גם ד"ר אובחוב ציין בחוות דעתו כי העותר זקוק למכנסון. אינני רואה מקום להתערב בעניין זה.

ב. כאמור לעיל (בפסקה 28), אין לקבל את ניסיונו של העותר להסתמך על חוזר רפואי 1412. זאת ועוד, צודק המשיב בטענה כי העותר אינו טוען כי הוא סובל ממחלה כלשהי שאינה מוכרת.

32. אינני רואה לנכון לקבל את הטענות השונות שהעלה העותר ביחס לחוות דעתו של ד"ר אובחוב:

א. העותר אכן לא קיבל ניקוד בגין מצב מנטלי בבדיקת ה-ADL. בעניין זה מקובלת עליי טענת המשיב שלפיה עצם קבלת טיפול פסיכולוגי במימון משרד הביטחון – אין משמעו בהכרח כי יש להעניק ניקוד וזכאות לליווי בגין כך.

ב. ד"ר אובחוב ציין כי ביחס לבדיקת קודמת מיולי 2017 הוא התרשם כי ישנו שיפור ביכולת הניידות של העותר ובכל הנובע מכך. העותר טען כי מסקנה זו אינה נכונה ואינה מנומקת. לצורך בחינת הטענה יש לבחון את שני המסמכים הרלוונטיים. בסיכום ביקור מיום 24.7.17 נרשם תחת "תלונה עיקרית" כי העותר נעזר לרוב בכיסא גלגלים, והוא מועמד להחלפת ברכיים. בבדיקה הרפואית צוינה הגבלה בכיפוף ברכיים, יותר מימין, ונרשם כי העותר זקוק לעזרה בהליכה, מעברים, לבוש/רחצה. תחת סעיף ניידות נרשם כי העותר זקוק לעזרה חלקית

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

13 נובמבר 2019

עת"מ 18-12-37425 פלוני נ' משרד הביטחון אגף השיקום, מדינת ישראל

בהליכה ובמעברים. ב"סיכום ודיון" נקבע כי העותר סובל מהגבלה משמעותית בניידות. לעומת זאת, בבדיקה ביום 1.8.19, שנערכה כ-4 חודשים לאחר ניתוח החלפת ברך ימין, צוין תחת "סיכום המלצות דו"ח ADL" כי "מבחינת מעברים מסוגל להיות עצמאי בסביבה מותאמת, הדגים הליכה עצמאית עם זוג קביים". תחת "פירוט בדיקה תפקודית" נרשם בין היתר כי הרופא התרשם מהליכה יציבה, כי העותר אינו זקוק להשגחה בעת הליכה, וכי בעת כאבים הוא נייד באמצעות כיסא גלגלים שאותו הוא מסוגל להסיע בעצמו. צוינה הגבלה קשה בכיפוף ירך ימין וברך ימין והעדר יכולת להתיישב על כיסא רגיל ולקום ממנו, אך לצד זאת נרשמה אי התאמה בין הממצאים בבדיקת הירך לבין דו"ח האורתופד, ד"ר פניכל, מיום 21.5.19 (וכאמור לעיל, העותר הסביר מדוע התקשה ספציפית ביום הבדיקה בכיפוף הברך). תחת "נימוקים" צוין כי העותר "זקוק לסיוע חלקי בניידות ומעברים במקומות לא נגישים". קריאת שני המסמכים, מיולי 2017 ומאוגוסט 2019, והשוואתם, תומכת במסקנתו של ד"ר אובחוב בדבר שיפור ביכולת הניידות.

ג. יש לדחות גם את הטענה בדבר סתירות בין חלקיה השונים של חוות הדעת, בנוגע למידת העזרה שהעותר זקוק לה לצורך לבוש ורחצה. תחת "סיכום המלצות דו"ח ADL" נרשם כי העותר "זקוק לעזרה רבה בלבוש ורחצה, עזרה מלאה ביציאה וכניסה מהמקלחת..."; תחת "פירוט בדיקה תפקודית" נרשם כי העותר "זקוק לעזרה מלאה בלבוש ורחצה של פלג גוף תחתון, עזרה חלקית לרבות הלבשת חולצה, חפיפת גב בפלג גוף עליון; ותחת "נימוקים" נרשם כי העותר "זקוק לסיוע חלקי בלבוש ורחצה בעיקר פלג גוף תחתון". נראה כי השונות בין הציטוטים נובעת בעיקר מהבחנה או היעדר הבחנה בין פלג גוף עליון לפלג גוף תחתון, בדגש על כך שהעותר זקוק לעזרה בלבוש בעיקר ביחס לפלג גופו התחתון.

33. אשר להחלטת הרופא הראשי, מדובר בהחלטה מנומקת המפרטת את השיקולים השונים הרלוונטיים. אינני סבור כי מדובר כאן בסימון מטרה מראש, כנטען. הרופא הראשי סבור היה כי ד"ר אובחוב נתן משקל עודף למגבלת הניידות בעניינו של העותר (וזאת, אף לאחר שד"ר אובחוב עצמו התרשם משיפור בכושר הניידות). בנוסף להמלצת הצר"מ עמדו לפני הרופא הראשי גם דוחות בדיקה של שני מומחים אורתופדיים שציינו כי טווח התנועה של ברך ימין הוא כמעט מקסימלי, מידע שלפיו עבר העותר ניתוח להחלפת ברך ימין ביום 25.3.19, וחוות דעת של רופא מוסמך מחוזי, ד"ר ריגלר, שבה צוין כי העותר נעזר בהליכה בקב, ואף יכול לעבוד ללא אביזרי עזר, ושאינן כל החמרה במצבו של העותר ביחס למצבו כפי שהוצג בפני צר"מים ליווי שונים בעבר. בהחלטתו של ד"ר וסרמן צוינה אי ההתאמה בין האופן שבו הציג העותר את מצבו בפני ד"ר אובחוב לבין המידע הקיים בעניינו של העותר (בעניין זה אעיר כי גם בהנחה שהיו סיבות מוצדקות לכך שבאותו יום התקשה העותר בכיפוף ברך ימין, היה עליו לציין אותן סיבות בפני ד"ר אובחוב ולהבהיר כי אין זה מצבו הקבוע; כך גם ראוי היה להבהיר באופן מפורש האם העותר נוהג אם לאו, שכן הניסוח "מסתייע באשתו" אינו ברור דיו). הרופא הראשי העדיף אפוא את המידע הרפואי בעניינו של העותר, ואין מקום להתערב בכך.

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

13 נובמבר 2019

עת"מ 18-12-37425 פלוני נ' משרד הביטחון אגף השיקום, מדינת ישראל

הרופא הראשי בחן את צרכיו של העותר, והגיע למסקנה שעיקר העזרה נחוצה בלבוש וברחצה. המשיב הסביר כי לדעתו נחוצות אף פחות מ-3 שעות לצרכים אלה. מבחינת מגבלת הניידות, המשיב ראה אותה כ"מזערית מבחינת הצורך בליווי", והסביר כי המלצתו של ד"ר אובחוב ניתנה "בהנחה כי מדובר בנכה שמוגבל בניידות, תוך מתן עודף משקל למגבלת הניידות שלמעשה כמעט ולא קיימת". לנוכח מסקנתו זו קבע כי אין צורך בתוספת שעות ליווי מעבר למה שהוחלט בעקבות צר"מים שבהם נבדק העותר בעבר. מדובר אפוא בהחלטה מנומקת, שניתנה לאחר שיקול יסודי, ואיני רואה מקום להתערב בה.

34. אהדתי נתונה לעותר (גם הבהרתי זאת לעותר במהלך שני הדיונים הארוכים בעניינו). הוא נושא על גופו כל העת את מוראות המלחמה, ובחינת עניינו צריכה להיות בלב פתוח ובנפש חפצה. ואולם, לא אוכל להתערב בהחלטות מקצועיות אשר ניתנו לדעתי מתוך שיקול דעת יסודי, וללא שרירות לב או נוקשות יתירה.

35. סיכומי של דבר, העתירה נדחית.

בנסיבות העניין, אין צו להוצאות.

מטעמי צנעת הפרט, שמו של העותר אסור בפרסום.

המזכירות תשלח העתק מפסק הדין לב"כ הצדדים.

ניתן היום, ט"ו חשוון תש"פ, 13 נובמבר 2019, בהעדר הצדדים.

מנחם פינקלשטיין, שופט, סגן הנשיאה